

בבית המשפט העליון**רע"א 7255/11**

לפני: כבוד השופט א' רובינשטיין

המבקש: דר' משה וורמן

נגד

המשיב: מרדכי רוזנס

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה בהפ"ב [35783-04-11](#) [פורסם בנבו] מיום 31.7.11 שניתן על ידי כבוד סגנית הנשיאה ש' וסרקרוג

בשם המבקש: בעצמו

להחלטה בעליון (24-10-2011): רעא 7255/11 דר' משה וורמן נ' מרדכי רוזנס שופטים: גיא שני

מיני-רציו:

* בית המשפט העליון דחה בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, לפיו סולקה על הסף בקשה לביטול פסק בוררות שהוגשה על ידי המבקש בקובעו, כי על פי סעיף 65(ב) לחוק בתי המשפט לא ניתן להשיג על פסק בוררות שהתקבל בהליך של תביעות קטנות.

* בתי-משפט – ערעור – זכות ערעור

* בוררות – פסק בורר – רשות ערעור

* בוררות – פסק בורר – ביטול

* בוררות – החלטות של בית-משפט – רשות ערעור

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, לפיו סולקה על הסף בקשה לביטול פסק בוררות שהוגשה על ידי המבקש.

בית המשפט העליון, כב' השופט רובינשטיין, דחה את הבקשה, בקובעו כדלקמן:

כידוע, רשות ערעור על החלטות בענייני בוררות ניתנת במשורה באותם מקרים בהם מתעוררת שאלה משפטית או ציבורית עקרונית החורגת מגדר הסכסוך הקונקרטי או במקרים בהם התערבות בית המשפט נדרשת משיקולי צדק או על מנת למנוע עיוות דין.

כשהמדובר בתביעות קטנות, קבע המחוקק מסגרת דיונית מיוחדת. מחד גיסא ביקש לאפשר הליך מהיר ושאינו יקר לבירורן של תביעות כאלה, אך מאידך גיסא קבע מגבלות, כגון במועדים מקוצרים ובהליך הערעורי שהוא ברשות בלבד.

בהקשר הערעורי, נדרשת רשות אף בערעור ראשון, לבית המשפט המחוזי (סעיף 64 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), לא כל שכן ברשות ערעור בגלגול שלישי, לבית משפט זה שהרשות תינתן במשורה מוקפדת.

כשמדובר בבוררות בתביעות קטנות, אף בוטל המרחב הערעורי. סעיף 65 לחוק בתי המשפט קובע הסדר מיוחד באשר לדיון על דרך של בוררות בתביעות שהוגשו לבית המשפט לתביעות קטנות, ולפיו רשאי שופט בית משפט לתביעות קטנות, בהסכמת בעלי הדין, לדון בתביעה כבורר או להעבירה לבורר אחר שהסכים לדון בה בלא לקבל שכר מן הצדדים. בוררות הנערכת במתווה זה שונה מבוררות "רגילה" הנערכת מכוח הסכם בין הצדדים בהתאם לסעיף 79 ב לחוק בתי המשפט. אלא אם כן בהסכם הבוררות מצוין אחרת, הוראות שונות של חוק הבוררות אינן חלות על בוררות זו - לרבות ההוראות העוסקות בביטול, אישור ותיקון פסקי בוררות. כן נקבע כי מעמד פסק הבורר כמעמד פסק דין של בית המשפט לתביעות קטנות "פרט לערעור".

הוראת סעיף 65(ב) לחוק בתי המשפט ייחודית היא וחריגה. למעשה, העולה ממנה הוא כי לא ניתן להשיג על פסק בוררות שניתן על פי סעיף 65(א) לחוק בתי המשפט. אי מתן האפשרות להשיג על פסק בוררות שניתן לפי הוראת סעיף 65(ב) לחוק בתי המשפט בא במובהק כדי לעגן את סופיותו של פסק הבוררות, ובכך להביא לידי ביטוי את אחת מן המטרות המובהקות של מוסד התביעות הקטנות יעילות וסיום מהיר של סכסוכים בין צדדים באופן שאף יוזיל את עלות בירור הסכסוך.

החלטה

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (סגנית הנשיאה ש' וסרקרוג) **בהפ"ב 35783-04-11** [פורסם בנבו] מיום 31.7.11 לפיו סולקה על הסף בקשה לביטול פסק בוררות שהוגשה על ידי המבקש. עניינה של הפרשה, סכסוך בנושא תשלומי מים וכיוב לרשויות בעקבות שכירות דירה.

רקע והליכים

א. המבקש שכר מן המשיב דירה. על רקע זה התגלע בין הצדדים סכסוך כאמור. בעקבות זאת הגיש המשיב תביעה כספית כנגד המבקש בסך של כ-25 אלף ש"ח לבית המשפט לתביעות קטנות בחיפה. ביום 18.2.10 התקיימה ישיבת גישור בין הצדדים שבסיומה נערך בין הצדדים הסכם בכתב בו הוסכם, בין היתר, על העברת הסכסוך ביניהם לבוררות לפני מר ליביו גרוס "מטעם בית המשפט לתביעות קטנות". כן צויין בהסכם כי "ידוע לשני הצדדים שפסק הבוררות הוא ללא ערעור". ביום 21.2.10 ניתנה החלטת בית המשפט לתביעות קטנות (השופט י' ליפשיץ) על העברת הסכסוך לבוררות

לפני מר גרוס, אשר ישמש כבורר ללא תשלום. כן ניתנו הנחיות שונות לגבי אופן ניהול הבוררות. בין היתר צויין כי פסק הבוררות ינתן תוך 3 חודשים מן היום שבו החל הבורר לדון בסכסוך, כי הבורר לא יהיה חייב לנמק את פסק דינו, וכי פסק דינו של הבורר כדין פסק דין של בית המשפט לתביעות קטנות לפי סעיף 65(ב)(2) [לחוק בתי המשפט \[נוסח משולב\]](#), התשמ"ד-1984.

ב. ביום 24.2.10 ניתן פסק בוררות ראשון, בו נקבע כי על המבקש לבצע תיקונים שונים בדירה וכי עליו למסור למשיב את הדירה עד תאריך מסוים שנקבע שם. בעקבות פניית המבקש, ביום 1.1.11 הורה בית המשפט לתביעות קטנות לבורר להשלים את פסקו ולהתייחס לנושא חוב המים, בו לא דן במסגרת פסק הבוררות הראשון וביום 28.2.11 ניתן פסק בוררות שני, אשר עסק בעניין זה.

ג. המבקש, שאינו מיוצג, הגיש לבית המשפט המחוזי בקשה בגדרה התבקש ביטולם של פסקי הבוררות. במסגרת הבקשה טען המבקש כי קמה עילה לביטול פסקי הבוררות מנימוקים שונים - שכן ניתנו בחלוף המועד לנתינתם כאמור בסעיף 24(8) [לחוק הבוררות](#), התשמ"ח-1968; מאחר שהבורר לא נימק את פסקיו; מאחר שלא הועבר למבקש כל תיעוד של ישיבות הבוררות; מאחר שהבורר לא הכריע בעניין חוב המים, אף שעניין זה נמסר להכרעתו כאמור בסעיף 24(5) לחוק הבוררות; וכן כי קמה עילה לביטול פסקי הבוררות בהתאם להוראות סעיף 24(10) לחוק הבוררות, נוכח שרירות לב ומשוא פנים מצד הבורר - כנטען - שמצאו את ביטויים באופן ניהולם של הליכי הבוררות. בנוסף הצביע המבקש על טעויות שונות שנפלו לדידו בפסקי הבוררות.

ד. בית המשפט המחוזי דחה את הבקשה על הסף. נקבע כי בקשה לביטול פסקי הבוררות, ככל שהייתה זכות להגישה, צריכה הייתה להיות מוגשת לבית המשפט שהעביר את הסכסוך לבוררות, קרי בית המשפט לתביעות קטנות. עוד נקבע, כי אף אם מדובר בבקשת רשות ערעור על פסקי הבוררות, דינה היה להידחות על הסף וזאת בהתאם להוראת סעיף 65(ב)(2) לחוק בתי המשפט; זו שוללת את האפשרות לערער או להגיש בקשת רשות ערעור על פסק בוררות שניתן, כאשר הדיון בבוררות בא בעקבות העברת תביעה שהוגשה לבית המשפט לתביעות קטנות לבוררות. בנוסף ציין בית המשפט המחוזי כי אפילו הייתה לו הסמכות לדון בבקשה לביטול פסקי הבוררות,

הייתה זו נדחית על ידו ופסקי הבוררות היו מאושרים. המבקש חויב בתשלום הוצאות המשיב בסך של 2,000 ש"ח.

ה. מכאן הבקשה שלפני לרשות הערעור, בגדרה שב המבקש על הטענות שהעלה לפני בית המשפט המחוזי, וכן מצביע על טעויות עובדתיות שונות שנפלו לדידו בפסק דינו של בית המשפט המחוזי. בנוסף משיג המבקש על חיובו בהוצאות המשיב ועל שיעורן של ההוצאות.

הכרעה

ו. אין מקום להיעתר למבוקש. כידוע, רשות ערעור על החלטות בענייני בוררות ניתנת במשורה באותם מקרים בהם מתעוררת שאלה משפטית או ציבורית עקרונית החורגת מגדר הסכסוך הקונקרטי או במקרים בהם התערבות בית המשפט נדרשת משיקולי צדק או על מנת למנוע עיוות דין [ראו, רע"א 3680/00 גמליאלי נ' מגשימים כפר שיתופי להתיישבות חקלאית בע"מ, פ"ד נז(6)605; רע"א 9041/05 אמרי חיים עמותה רשומה נ' ויזל [פורסם בנבו]]. כשלעצמי סברתי כי על מנת לחזק את מוסד הבוררות יש לנקוט גישה מרחיבה מזו ועמדתי על כך לא פעם (ראו למשל, רע"א 2237/03 שועלי נ' המועצה המקומית תל מונד, פ"ד נט(4)529, 543 ואילך; רע"א 9060/04 נבו נ' כאשי (לא פורסם) ולאחרונה ברע"א 6913/11 שפירד נ' גב אלום בע"מ [פורסם בנבו]), אך ההלכה שיצאה מבית משפט זה היא הנזכרת. במה דברים אמורים - בבוררות "רגילה"; לא כן בבוררות בענייני תביעות קטנות, כפי שיפורט. מקרה זה אינו מקים עילה למתן רשות ערעור.

ז. נזכיר, כי בתביעות קטנות בכלל גדר המחוקק את הערעור; ראו רע"א 9615/05 שמש נ' פוקצ'טה [פורסם בנבו], שם נאמר בפסקה ה(2):

"אכן, כשהמדובר בתביעות קטנות, קבע המחוקק מסגרת דיונית מיוחדת. מחד גיסא ביקש לאפשר הליך מהיר ושאינו יקר לבירורן של תביעות כאלה, אך מאידך גיסא קבע מגבלות, כגון במועדים מקוצרים ובהליך הערעורי שהוא ברשות בלבד. תכלית הגבלות אלה היא, בין השאר, מניעת הצפתם של בתי המשפט, העמוסים לעייפה, בהליכים בסכומים קטנים, ואף לשיטת האומר 'שיהא חביב עליך דין של פרוטה כדין של מאה מנה' (בבלי סנהדרין ח', א') האמורא ריש לקיש, לא תמיד על הדין ליקוב את ההר. בהקשר הערעורי, נדרשת רשות אף בערעור ראשון, לבית המשפט המחוזי (סעיף 64

לחוק בתי המשפט (נוסח משולב) תשמ"ד-1984; לא כל שכן ברשות ערעור בגלגול שלישי, לבית משפט זה שהרשות תינתן במשורה מוקפדת (ראו [רע"א 8144/04](#) בודקר נ' בשיקרוב [פורסם בנבו] והאסמכתאות דשם, וכן [רע"א 3006/05](#) פריפר טבעי נ' ראובני [פורסם בנבו]).

ח. כשמדובר בכוררות בתביעות קטנות, אף בוטל המרחב הערעורי. סעיף 65 לחוק בתי המשפט קובע הסדר מיוחד באשר לדיון על דרך של כוררות בתביעות שהוגשו לבית המשפט לתביעות קטנות, ולפיו רשאי שופט בית משפט לתביעות קטנות, בהסכמת בעלי הדין, לדון בתביעה כבורר או להעבירה לבורר אחר שהסכים לדון בה בלא לקבל שכר מן הצדדים (סעיף 65(א)). כוררות הנערכת במתווה זה שונה מכוררות "רגילה" הנערכת מכוח הסכם בין הצדדים בהתאם לסעיף 79 ב לחוק בתי המשפט. אלא אם כן בהסכם הכוררות מצויין אחרת (סעיף 65(ג) לחוק), הוראות שונות של [חוק הכוררות](#) אינן חלות על כוררות זו (סעיף 65(ב)(1) לחוק) - לרבות ההוראות העוסקות בביטול, אישור ותיקון פסקי כוררות. כן נקבע כי מעמד פסק הכורר כמעמד פסק דין של בית המשפט לתביעות קטנות "פרט לערעור" (סעיף 65(ב)(2) לחוק, הדגשה הוספה - א"ר).

ט. כאמור, הוראת סעיף 65(ב) לחוק בתי המשפט ייחודית היא וחריגה. למעשה, העולה ממנה הוא כי לא ניתן להשיג על פסק כוררות שניתן על פי סעיף 65(א) לחוק בתי המשפט, זאת - שכן מחד גיסא, הוראות [חוק הכוררות](#) הקובעות עילות לביטול פסק כוררות ולתיקונו אינן חלות על כוררות זו; ומאידך גיסא - חרף השוואת מעמדו של פסק הכוררות לפסק דין של בית משפט לתביעות קטנות, באופן המחזק את מעמדו ומייתר את הצורך באישור הפסק ("דין פסק כורר לפי סעיף זה, פרט לערעור, כדין פסק דין של בית משפט לתביעות קטנות" (סעיף 65(ב)(2)), נשללה האפשרות להשיג עליו כשם שניתן להשיג על פסק דין של בית משפט לתביעות קטנות, באמצעות הגשת בקשת רשות ערעור.

י. אי מתן האפשרות להשיג על פסק כוררות שניתן לפי הוראת סעיף 65(ב) לחוק בתי המשפט בא מובהק כדי לעגן את סופיותו של פסק הכוררות, ובכך להביא לידי ביטוי את אחת מן המטרות המובהקות של מוסד התביעות הקטנות, בהמשך לאמור למעלה: יעילות וסיום מהיר של סכסוכים בין צדדים באופן שאף יוזיל את עלות בירור הסכסוך (למטרה זו ראו הצעת חוק שיפוט בתביעות קטנות, תשל"ה-1975, הצעות חוק

תשל"ה 208; כן ראו, [רע"א 8144/04](#) בודקר נ' בשקירוב [פורסם בנבו], בפסקה ח; [בר"ע \(מחוזי-ב"ש\) 24/94](#) ציון אביב נ' חן מתכות (חנניה) בע"מ, פ"מ תשנ"ה (1) 166, 170 (1994), מפי הנשיא (כתארו אז) י' טירקל. על כן גם מדובר בבוררות "מתנדבת", בלא ש(כר).

יא. העובדה שפסק בוררות הניתן לפי הוראת סעיף 65(ב) זה הוא לעניין ערעור בעל מעמד השונה מפסק בוררות "רגיל" ואף מפסק דין של בית המשפט לתביעות קטנות מחייבת את בית המשפט, במיוחד בשעה שהוא מעביר את הסמכות להכריע לסכסוך לבורר חיצוני, להקפיד כי הצדדים מקבלים על עצמם במודע את "כללי המשחק" אותם מחיל סעיף 65(ב) על בוררות מסוג זה. כאשר מדובר בהעברת ההכרעה בסכסוך לבורר חיצוני, על בית המשפט לוודא כי הבורר המיועד הוא אדם בעל הכישורים המתאימים לתפקיד, אשר ער אף לעקרונות כלליים בדבר ניהול בוררות (כגון הזדמנות לאפשר לצדדים להביא טענותיהם ומגבלת הזמן למתן הפסק), בנוסף להתנדבות באשר לעצם ההליך. ראוי גם כי בתי המשפט ינחה ספציפית בהתאם לאמור. במקרה הנוכחי העביר בית המשפט לתביעות קטנות את התביעה לבוררות על יסוד הסכמה כתובה בין הצדדים, בלא שהתקיים דיון לפניו במעמדו. כשלעצמי סבורני, כי הדרך המיטבית להבטיח שהצדדים המקבלים על עצמם את מתווה סעיף 65(ב) לחוק בתי המשפט מודעים היטב להשלכות הדבר - בפרט בשים לב לכך שמדובר ככלל בצדדים שאינם מיוצגים, מטבעו של ההליך - היא לקיים דיון במעמד הצדדים קודם להנחיה על העברה כאמור, קרי, ההסכמה תינתן בבית המשפט גופו.

יב. במקרה שלפנינו, בנוסף להוראת הדין, הסכימו הצדדים גם מפורשות על העברת הסכסוך ביניהם לבוררות בלא שתהא זכות ערעור על הפסק שיינתן; הדבר מצוין בהסכם מיום 18.2.10. בהתאם הורה בית המשפט לתביעות קטנות על העברת הסכסוך לבוררות לפני מר גרוס (המתנדב) על פי הוראת סעיף 65(ב) לחוק בתי המשפט. המבקש לא טען כי הסכמתו ניתנה שלא מדעת, על יסוד הטעיה או טעות, או מבלי שהיה מודע להשלכותיה. כל שטוען המבקש בבקשתו נסמך על הוראות סעיף 24 [לחוק הבוררות](#) אשר כאמור, תחולתן על בוררות לפי סעיף 65(ב) הוחרגה. בנסיבות אלה, לא קמה עילה להתערבות בפסק דינו של בית המשפט המחוזי.

יג. ובאשר לשיעור ההוצאות בהן חויב המבקש, איני סבור כי זה מצדיק את התערבות בית משפט זה (לאמות המידה להתערבות בשיעור הוצאות בהן חויב בעל דין

ראו למשל, [ע"א 378/78 קלינגר נ' מנהל מס עזבון, פ"ד לג \(1\) 510, 509 \(1979\); ע"א 9535/04 סיעת "ביאליק 10" נ' סיעת "יש עתיד לביאליק", פ"ד ס \(1\) 391, 395 \(2005\).](#)

יד. אוסיף, כי איני מביע עמדה באשר לאפשרות להגיש תביעה למתן פסק דין הצהרתי על בטלות פסק בוררות שניתן לפי סעיף 65(א) לחוק בתי המשפט, שכן לא זה ההליך שנקט המבקש במקרה דנן (וראו, פרופ' סמדר אוטולנגי בוררות-דין ונוהל (מה' 4, תשס"ה) כרך ב' 971-972).

טו. איני נעתר איפוא לבקשה.

ניתנה היום, א' בכסלו תשע"ב (27.11.11).

א' רובינשטיין 54678313-7255/11

ש ו פ ט

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 11072550_T03.doc חכ/הג
מרכז מידע, טל' 077-2703333; אתר אינטרנט, www.court.gov.il

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)